

Redegørelse for understøttelse af den globale klimaaf- tale 2019

APRIL 2019

1. Indledning

Dette er den tredje redegørelse for, hvordan Lægernes Pension arbejder med at understøtte den globale klimaaf-
tale (Paris-aftalen), som er en del af Politik for Ansvarlige investeringer, som bestyrelsen har vedtaget.

I de tidligere redegørelser har vi orienteret om, hvordan Lægernes Pension:

- har iværksat et omfattende investeringsprogram i vedvarende energi, primært vindmøller, og forventer at have investeret mere end 3 mia. kr. i vedvarende energi i 2022
- arbejder for at øge energieffektiviteten i de ejendomsprojekter, vi medinvesterer i, og sikrer ejendommene mod ændrede klimaforhold herunder stigende vandstand
- har stillet krav til de eksterne porteføljeforvaltere om at rapportere om, hvordan Paris-aftalen og klimaforandringer indgår i deres investeringsprocesser og risikostyring
- har ekskluderet 16 forsyningsselskaber for deres afhængighed af kulafbrænding i produktionen og manglende vilje til at omstille sig i overensstemmelse med Paris-aftalen.

Aktiviteterne er fortsat i 2018 og i den forløbne del af 2019. I dette års redegørelse gør vi status over arbejdet med at understøtte Paris-aftalen med udgangspunkt i principper og anbefalinger for den finansielle sektor fra TCFD¹ over de finansielle risici, som er forbundet med klimaforandringer. Herudover orienterer vi om de igangværende indsatser, der skal medvirke til at afdække de klimarelaterede risici, der er forbundet med investeringerne på kort og lang sigt.

2. Investeringsrisici og processer relateret til klimaforandringer

Klimaforandringer udsætter vores investeringer for betydelige transitionsrisici² såvel som fysiske risici, hvoraf mange endnu er ukendte. Markedet indregner kun i begrænset omfang klimarelaterede risici, da selskabernes finansielle risici relateret til klimaforandringer er komplekse. Det gør det sværere at kvantificere de finansielle risici ved klimaforandringer. Derudover har markedet ofte en kortsigtet investeringshorisont, hvor vi som pensionskasse investerer ud fra en langsigtet strategi. Omstillingen til lav-emissionssamfund øger derfor de risici, der er forbundet med at investere, men åbner samtidig for nye investeringsmuligheder. Samlet set stiller klimaudfordringerne store krav til vores løbende arbejde med klimarelaterede risici i alle analyse- og beslutningsprocesser.

3. Ledelsesmæssig forankring af investeringsrisici relateret til klimaforandringer

Lægernes Pensions fokus på klimaforandringer er indarbejdet i politikken for ansvarlige investeringer, der årligt vurderes af bestyrelsen. Bestyrelsen drøfter de klimamæssige konsekvenser af investeringerne og udstikker de generelle retningslinjer for strategien på området. Som en del af det samlede risikostyringssystem har Lægernes Pension nedsat en komité for ansvarlige investeringer med deltagelse af direktionen, der mødes mindst fire gange årligt.

¹ TCFD = Task force on Climate-related Financial Disclosures fra juni 2017.

² Transitionsrisici er alle de risici, som er forbundet med selskabernes omstilling til et lav-emissionssamfund.

3.1 Ledelsesmæssige retningslinjer for investeringsrisici relateret til klimaforandringer

Bestyrelsen udstikker de strategiske retningslinjer for Lægernes Pensions understøttelse af den globale klimaaf tale herunder, at:

- vi skal investere inden for rammerne af Paris-aftalen
- vi skal bidrage til reduktionen af CO₂
- vi skal tilstræbe at beskytte de nuværende og fremtidige investeringer mod klimaforandringer herunder både fysiske risici og transitionsrisici i overgangen til lav-emissionssamfund
- vi skal inddrage konsekvenserne af klimaforandringerne i investeringsbeslutningerne i det omfang, det er relevant, muligt og baseret på indsigt og fakta.

Bestyrelsen vurderer, at der ingen modsætninger er mellem de langsigtede afkastmålsætninger og det at investere ud fra en forudsætning om at understøtte den globale klimaaf tale.

4. Strategi for forvaltningen af investeringsrisici relateret til klimaforandringer

Forvaltningsstrategien tager udgangspunkt i den vedtagne politik og retningslinjerne. I forvaltningen skelnes mellem kortsigtede og langsigtede investeringsrisici, som kan forventes at indtræffe inden for et år eller om mere end fem år. Lægernes Pension arbejder med forskellige tilgange og værktøjer, der tilsammen er med til at belyse de investeringsmæssige risici, der er forbundet med klimaforandringer på de forskellige tidshorisonter.

Fx har alle eksterne kapitalforvaltere pligt til at melde til Lægernes Pension, hvis et eller flere selskaber forbyrder sig mod eller modarbejder lovgivning, der sigter mod at indfri den globale klimaaf tale. Vi har derudover løbende dialog med de eksterne kapitalforvaltere om, hvordan de arbejder med den globale klimaaf tale.

Vi identificerer og overvåger løbende brancher og industrier, som enten står for en stor andel af den industrielle udledning af CO₂ eller er særligt udsatte for klimaforandringer. Disse sektorer³ gennemgik vi i redegørelsen for 2018. Overvågningen af sektorerne sker typisk i samarbejde med eksterne partnere og internationalt anerkendte organisationer som fx IIGCC (International Investors Group on Climate Change). Overvågningen virker til, at vi løbende opbygger viden på området.

Mange af sektorerne står overfor en endnu ukendt omstilling til et lav-emissionssamfund. Det er vores mål at påvirke omstillingsprocessen gennem aktivt ejerskab og i samarbejde med andre ligesindede investorer bidrage til, at selskaberne bliver bevidste om anerkendte konventioner og de klimarelaterede risici, som de er eksponerede overfor. Energiselskaberne bliver i dag mødt af krav om at udarbejde scenarier for deres forretningsmodel, hvis 2 gradersmålsætningen skal overholdes. Sådanne forslag bakker vi op om. Aktivt ejerskab er derfor et vigtigt redskab i pensionskassens politik for ansvarlige investeringer, når det kommer til at understøtte den globale klimaaf tale, og vi er i dialog med et stigende antal selskaber. Vi afvikler først vores investering i et selskab, når alle muligheder for at påvirke er udtømte.

Ved nye investeringer vurderes, om investeringen er i overensstemmelse med politikken for ansvarlige investeringer, hvor det er relevant, og hvilke investeringsmæssige risici der er forbundet med klimaforandringerne.

4.1 Aktuel vurdering af investeringsrisici ved klimaforandringer

Den seneste vurdering af investeringsrisici ved klimaforandringer fra januar 2019 er baseret på scenarieanalyser med udgangspunkt i Paris Agreement Capital Transition Assessment (PACTA) modellen, som er udviklet af tænketanken 2 Degree Investing Initiative (2DII). Modellen tager udgangspunkt i Det Internationale Energiagenturs Sustainable Development Scenario (SDS).

Modellen analyserer, hvad der vil ske med pensionskassens investeringer i forhold til SDS, hvis de ikke ændrer sig, og selskaberne følger deres udmeldte planer for produktion og tiltag. Modellen bygger altså på en række antagelser, der er forbundet med usikkerheder. Det kan heller ikke siges præcist, hvor hurtigt gennemsnitstemperaturen stiger, om en ny teknologisk udvikling ændrer en eller flere brancher indefra, eller hvordan politikerne konkret udmønter

³ Energi og forsyningsselskaber, Transport, Materialer og bygninger samt Landbrug, fødevarer og skov.

fremtidens klimalovgivning. Modellen er bedste bud på, i hvilket omfang investeringerne er udsat for transitionsrisici og forventes at være på linje med 2 graders-målsætningen.

5. Risikostyring og værktøjer

Pensionskassens styring af investeringsrisici ved klimaforandringer er i hovedsagen indbygget i forvaltningen (som beskrevet i afsnit 4). Der arbejdes kortsigtet især med at vurdere investeringernes overensstemmelse med 2 graders-målsætningen ud fra SDS i PACTA-modellen fra 2Dii, ligesom vi løbende følger og understøtter vores etiske rådgivers arbejde med aktivt ejerskab over for de selskaber, som enten er under mistanke for eller er verificeret i at modarbejde eller modsætte sig nødvendig lovgivning med det formål at minimere klimaforandringer eller indfri den globale klimaaf tale.

Lægernes Pension foretager på den baggrund mindst én gang årligt en systematisk gennemgang af, om de problemfyldte selskaber lever op til 2 graders målsætningen.

Arbejdet med aktivt ejerskab sker gennem dialog med selskaber og ved udøvelse af stemmeret, hvilket typisk har et mere langsigtet perspektiv. Vi arbejder derudover med at identificere nye egnede investeringer i vedvarende energi, der både diversificerer investeringerne og yderligere understøtter 2 graders-målsætningen.

6. Konkrete tiltag i 2018/2019

Lægernes Pension har i det forgangne år igangsat følgende tiltag, der alle har haft til formål at sigte mod at understøtte den globale klimaaf tale.

6.1 Dialog og analyser i samarbejde med anerkendte organisationer og samarbejdspartnere

Vi har i 2018 i flere tilfælde været i dialog med tænketanken 2Dii om PACTA-modellens analyse. Dialogen har afdækket spørgsmål i forhold til gennemlysningens rapporteringsoutput og givet status på organisationens videreudvikling af analyseværktøjet. I 2018 blev det muligt også at analysere på børsnoterede obligationsinvesteringer, hvilket betød et væsentligt skridt i bestræbelserne på at kunne vurdere og reagere på uhensigtsmæssigheder i forhold til 2 graders målsætningen.

I januar 2019 udtog vi i samarbejde med vores etiske konsulent 14 energi- og forsyningsselskaber, der umiddelbart så ud til at arbejde i den forkerte retning i forhold til 2 graders-målsætningen, til nærmere analyse. Herudover gennemgik vi 46 andre selskaber, der på forskellig vis forsøger at modarbejde nødvendig lovgivning til indfrielse af den globale klimaaf tale.

6.2 Frasalg af nye energi- og forsyningsselskaber

Den systematiske gennemgang af problemfyldte selskaber førte i februar 2019 til eksklusionen af yderligere 17 energi- og forsyningsselskaber på grund af manglende omstillingsvilje eller som på forskellig vis modarbejdede reguleringen i retning af indfrielse af den globale klimaaf tale.

Blandt de ekskluderede selskaber er større internationale olieselskaber som britiske BP og amerikanske Exxon Mobil for manglende omstillingsvilje, mens en række andre selskaber handlede i direkte modstrid med at kunne indfri den globale klimaaf tale. Det gjaldt fx tyske RWE, der planlægger at rydde store dele af Hambach-skoven i Nordrhein Westfalen for at kunne udvide en eksisterende brunkulsmine, hvilket er i modstrid med den tyske regerings ønske om at udfase brunkul senest i 2035.

6.3 Ændring i det aktive ejerskab

Bestyrelsen i Lægernes Pension besluttede i efteråret 2018, at pensionskassen i 2019 hjemtager stemmeretten fra de eksterne kapitalforvaltere for at styrke vores bestræbelser på at lægge pres på selskaberne gennem et aktivt og engageret ejerskab.

Det betyder, at vi kan sikre fuld overensstemmelse mellem politikken for ansvarlige investeringer, og hvordan der bliver stemt på specifikke forslag på selskabernes generalforsamlinger.